

Рис. 3. Чоловічі стереотипні образи у мас-медіа

Ті чи інші потреби чоловіка й жінки обумовлені не природою, а суспільством. Для багатьох сучасних жінок шлюб і народження дитини є безумовною перешкодою для їх кар'єрних планів, тому у всьому світі зростає показник середнього віку материнства. І це та об'єктивна реальність, з якою приходиться рахуватися державам, плануючи свою демографічну політику [7, с. 252].

Результати нашого дослідження показують, що в мас-медіа дівчата і хлопці програють ролі, які відповідають стереотипам, притаманним їм у реальному житті. Під дією інформаційних чинників у масовій свідомості юнацтва укорінюються хибні переконання щодо гендерних позицій та ролей чоловіків і жінок.

Загалом, вирішення цієї складної та багатогранної проблеми потребує компетентного впровадження форм і методів попередження негативного впливу на гендерну соціалізацію юнацтва.

Список використаних джерел:

1. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2005. 448 с.
2. Кікінежді О. М., Кізь О. Б. Особливості гендерної соціалізації депривованого юнацтва: навч. посіб. / гол. ред. Будний Б.Є. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. 174 с.
3. Фрейд З. Психология бессознательного. Москва; 1998. 234 с. URL: <http://www.klex.ru/802> (дата звернення 04.03.2019)
4. Професійна спрямованість чоловіків та жінок. URL: http://www.dcz.gov.ua/mik/control/uk/publish/printable_article.jsessionid (дата звернення 04.03.2019)
5. Образ жінки у телерекламі. URL : <http://lnu.edu.ua/mediaeco/zurnal/N3/telemek-spaner.htm> (дата звернення 04.03.2019)
6. Фрейджер Р. Фэйдимен Д. Теории личности и личностный рост. Москва : ОЛМА ПРЕСС, 2004. 657 с. URL : http://royallib.com/book/freydger_robert/teorii_lichnosti_i_lichnostniy_r (дата звернення 04.03.2019)
7. Стереотипні образи жінки та чоловіка у рекламі. URL :<http://www.telekritika.ua/zakusilo/print/51985> (дата звернення 04.03.2019)

Науковий керівник: д. пед. н., професор Лещинський О. П.

Д. В. Кравченко

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В УНІВЕРСИТЕТАХ КАНАДИ

Актуальність та доцільність дослідження. Становлення ринкових форм господарювання породило в українському суспільстві низку проблем – безробіття, малозабезпеченість, підвищення злочинності, кризу моральності значної частини населення. Їх вирішення є завданням держави. Відповідно до цього питання освіти в соціальній сфері

досить значиме. Сучасний стан соціальної роботи здійснює свій розвиток як результат пошуку науково-практичних аспектів, в процесі якого відбувається аналіз та характеристика закордонного досвіду.

Результати аналізу джерел з проблеми дослідження доводять, що у наявних на сьогодні в Україні науково-педагогічних працях немає комплексного ґрунтовного дослідження, яке б висвітлювало основні аспекти соціальної підготовки фахівців в університетах Канади, хоча таке дослідження було б доцільним та актуальним. Це, пояснюється довготривалими позиціями Канади у сфері підготовки кваліфікованих робітників з питань соціального захисту. Саме через це Канаду було обрано для вивчення проблеми підготовки фахівців соціальної роботи з метою використання досвіду Канади в практиці розбудови української освіти з питань соціального забезпечення. При цьому дуже важливо враховувати умови як соціального так і економічного характеру та національно-культурні особливості нашої країни. Важливою складовою розв'язання гострих соціальних проблем є професійна підготовка фахівців соціальної сфери, які б могли надавати кваліфіковану допомогу із адаптації, реабілітації та самореалізації особистості.

Аналіз наукових досліджень. Так як професійна підготовка фахівців соціальної роботи в Україні здійснюється недавно, тому доцільно використовувати досвід зарубіжних країн. Найбільш вдалим та змістовним працями з цього питання є роботи М. Річмонд, К. Шафер, Д. Латроуп, М. Пейн, Ф. Тернер, Д. Гепверт, Дж. Ларсен, М. Ротері, Р. Сібеон, Б. Муллалі, Л. Джонсон, Г. Спект, С. Мінучін.

Серед українських вчених питання теорії соціальної роботи розглядали М. Лукашевич, І. Мигович, В. Полтавець, Г. Попович, І. Грига. Досліджуючи питання професійної підготовки соціальних працівників в Україні, Н. Лавриченко, І. Курляк, О. Іванова та ін. аналізують питання загального реформування стану освіти, вдосконалення умов навчання, їх наукової та технічної бази; зміст соціально-педагогічної підготовки соціальних працівників на різних ступенях підготовки. Історичні аспекти освіти щодо професійної підготовки соціальних працівників, а також сучасного стану такої підготовки у країнах Північної Америки розглядали В. Поліщук, Н. Собак, Н. Гайдук та ін. Роль дистанційного навчання у процесі підготовки соціальних працівників у таких високорозвинених країнах як Великобританія та США, а також перспективи розвитку цієї форми навчання в Україні обґрунтували І. Козубовська, В. Сагарда, О. Пічкара, А. Капська, О. Безпалько, Р. Вайнола, В. Тищенко.

Основна суперечність обраної проблеми дослідження полягає, з одного боку, у необхідності підготовки фахівців соціальної сфери, яка б за своїм змістом, формами, методами і засобами відповідала рівню світових вимог (як це є в країнах з високорозвинутою освітою, як Канада), а з іншого боку, – у низькому рівні матеріальної, технічної та теоретичної бази з підготовки соціальних працівників.

Виклад основного матеріалу. Ставлячи за мету вивчити технології підготовки соціальних працівників у вищих навчальних закладах Канади, ми брали до уваги трактування педагогічної технології як сукупності психолого-педагогічних установок, що визначають спеціальний набір форм, методів, засобів, прийомів навчання. Аналіз змісту професійної підготовки соціальних працівників у вищих навчальних закладах Канади дав змогу з'ясувати, що підготовка майбутніх фахівців до роботи здійснюється у процесі вивчення інваріантного і варіативного компонентів. Інваріантний компонент передбачає вивчення загальноосвітніх та базових професійних дисциплін і направлений на оволодіння знаннями з теорії і практики соціальної роботи, соціальної політики і служб соціального забезпечення, цінностей та етики соціальної роботи. Варіативний – полягає в специфічній підготовці фахівців соціальної сфери через самостійний вибір предметів вивчення. На основі аналізу законодавчих нормативних освітніх документів, наукового доробку з проблеми і практики професійної підготовки соціальних працівників у вищих навчальних закладах Канади виявлено такі особливості досліджуваного процесу: – підготовка соціальних працівників здійснюється за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, магістра і доктора соціальної роботи; – у процесі професійної підготовки майбутнім фахівцям пропонують обов'язкові й елективні курси, які спрямовані на теоретичну підготовку й

оволодіння технологіями роботи з різними категоріями населення. Це такі курси, як : “Теорія і практика роботи з клієнтами”, “Соціальна робота з іммігрантами та біженцями”, “Розуміння культури етнічних груп”, “Етносензитивна практика соціальної роботи”, “Соціальна робота з мультикультурними спільнотами”, “Мультикультуральні та багатогенераційні підходи до зміцнення людини у стані втрати та горя”, “Практика “наснаження” (стимулювання активності; формування вмінь відстоювати свої права, оволодіння технологіями самостійного вирішення проблем), “Практика у галузі мультикультурного психічного здоров’я” ; – у програмі підготовки бакалаврів соціальної роботи (в контексті їх підготовки до роботи з людьми) передбачено вивчення: соціальної політики; подій і процесів; діяльності соціальних служб і соціальних працівників з реалізації програм і проектів допомоги; проблем інтеграції громадян; – у процесі професійної підготовки магістрів значну увагу приділено науково-практичним аспектам їх підготовки до діяльності на різних рівнях; вивчення сфери менеджменту та технологій соціальної роботи; – програми післядипломної освіти соціальних працівників передбачають поглиблене вивчення різноманітних технологій соціальної роботи. З’ясовано роль і місце тренінгових програм; виявлено, що за змістом та цільовою спрямованістю вони поділяються на такі, що спрямовані на професійну підготовку майбутніх соціальних працівників; підготовку парапрофесіоналів, помічників і асистентів; підвищення кваліфікації персоналу урядових та неурядових організацій; вдосконалення професійної кваліфікації соціальних працівників та підготовку волонтерів для роботи. У процесі дослідження з’ясовано, що вагому роль у процесі професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи відіграє система практичного навчання. Особливістю професійної підготовки майбутніх соціальних працівників у вищих навчальних закладах Канади є те, навчання здійснюється на теоретико-практичних засадах освіти. Провідне місце серед форм професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи із категоріями клієнтів займають різні види практик. Так, на рівні бакалаврату майбутні соціальні працівники проходять такі види практик: генералістичну (ознайомлювальну); практичну діяльність у соціальних установах й агенціях під наглядом супервізора; самостійну практичну діяльність в соціальній службі з метою формування професійних компетенцій та вмінь і навичок. Особливої уваги з метою впровадження в українську практику професійної підготовки соціальних працівників у вищих навчальних закладах заслуговує досвід проведення практикумів-семінарів (які спрямовані на інтеграцію практичного навчання під час практики з поглибленим вивченням теоретичних курсів або окремих тем з актуальних проблем соціальної роботи). Практикуми-семінари зазвичай проводяться із залученням вчених і висококваліфікованих спеціалістів соціальної роботи.

Висновок. Таким чином можна стверджувати, що в Канаді процес підготовки соціальних працівників до роботи з різними категоріями клієнтів має різнорівневий характер, базується на теорії навчання впродовж життя і принципах системності, наступності, послідовності у реалізації змісту і технологій; характеризується підходом дисциплінарності і партнерськими взаєминами з соціальними установами. З’ясовано, що країнам притаманні спільні теоретичні засади професійної підготовки соціальних працівників до роботи, що зумовлено специфікою соціальної роботи, вимогами до компетентності фахівця та особистісними якостями фахівця (самоконтроль, емпатія, відсутність стереотипного та несправедливого ставлення до представників інших культур, толерантність, відсутність етнічних та расових упереджень тощо). У процесі професійної підготовки майбутніх соціальних працівників значну увагу приділено науково-практичним аспектам їх підготовки до роботи; оволодінню технологіями соціального “втручання” в життя і ситуацію досліджуваної категорії клієнтів; менеджменту соціальної роботи.

Список використаної літератури:

1. Доэл М. Введение в контекст практической подготовки будущих социальных работников: обзор ключевых тем. *Обучение практике социальной работы: Международный взгляд и перспективы*. Москва: Аспект Пресс, 1997. С.15-23

2. Ольхович О.В. Підготовка соціальних працівників до роботи з біженцями у вищих навчальних закладах США і Канади: автореф. дис... кандидата пед. наук: спец. 13.00.04 «теорія і методика професійної освіти». Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2008. 24 с.

3. General Education Requirements Program Requirements, Washington University. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 14.06.2013: . – Загол. з екрану. – Мова англ.

4. Refugee and immigrant training program. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 14.06.2014: . – Загол. з екрану. – Мова англ.

Науковий керівник: Свириденко О. О.

Я. В. Крїт

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ ЯК ОБ’ЄКТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Тривала антитерористична операція на сході України зумовила виникнення надзвичайно складної ситуації в Україні, появу значної кількості внутрішньо переміщених осіб. Станом на 11 березня 2019 року, за даними Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, взято на облік 1 363 891 переселенець з тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей та АР Крим. Поява внутрішньо переміщених осіб (ВПО) – виклик для України та її соціальної політики, фахівців соціальних служб, адже чинна в державі система соціальної підтримки не передбачала роботи з такою групою клієнтів, а самі фахівці соціальної сфери не володіли методологічним інструментарієм та не мали належної підготовки.

Мета статті – дослідити особливості соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами в Україні.

Про актуальність проблематики соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами свідчать наукові праці та дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців. Серед сучасних вітчизняних вчених заслуговує на увагу праці О. Балакіревої, М. Ніколайчук, Г. Гудвін-Гілл, А. Акмалової.

Внутрішньо переміщеної особи – це особи котрі втрачають місце проживання у результаті збройного конфлікту, внутрішньої ворожнечі, систематичних порушень прав людини або стихійних лих і перебувають на території власної країни [2], це специфічна цільова група, якій притаманні різноманітні ознаки, детерміновані особливими потребами, особистісними характеристиками та впливами зовнішнього середовища [3].

Відповідно до статті 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» «внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах і має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання в результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру» [4].

Перед даною соціальною групою в Україні постає ряд гострих проблем. Першочерговою проблемою внутрішньо переміщених осіб є житло. Відповідно до Державної програми «Доступне житло» Черкаському регіональному управлінню Держмолодьжитло у 2018 році з державного бюджету було виділено 2 813 523 грн, що дало можливість забезпечити житлом сім родин внутрішньо переміщених осіб. Загальна черга даної категорії в Черкаській області складає близько 200 родин. На 2019 рік з державного бюджету для забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб виділено 2 865 000 грн.

Також однією із головних проблем є працевлаштування внутрішньо переміщених осіб. У зв’язку з цим протягом останніх років обласні центри зайнятості в Україні переформатували свою діяльність, спрямовуючи її на подолання тих викликів, які постали на сучасному ринку праці перед внутрішньо переміщеними особами. Відповідно до статті 24-1 Закону України «Про зайнятість населення» передбачено наступні заходи щодо сприяння зайнятості внутрішньо переміщених осіб: компенсація роботодавцям витрат на оплату праці